

PREZENTACE

Typografické zásady

ZÁKLADNÍ TYPOGRAFICKÁ PRAVIDLA

CO JE TO TYPOGRAFIE?

- Z lat. *typus* = znak, vzor; *grafó* = píši.
- **Nauka o tom, jak má vypadat správně upravený text:**
 - snadná orientace
 - dobrá čitelnost
 - estetické působení
- V minulosti
 - klasické umělecké řemeslo – knihtisk
- Dnes
 - počítače = píše a tiskne kdokoli

Kde se často chybuje?

**To, že já to nevím,
neznamená to,
že to neví ostatní**

OBSAH PREZENTACE

- Písmo
- Zdůraznění textu
- Předložky a spojky
- Interpunkční znaménka
- Psaní čísel
- Stupně
- Procento
- Matematické značky
- Rozměry
- Čas
- Lomítko
- Zkratky
- Další pravidla
- Vybrané klávesové zkratky
- Opakování
- Jak nemá vypadat prezentace

PÍSMO

- Základní text
 - **písmo bezpatkové**
 - (například Arial)
- Nadpisy
 - **mohou být fonty písma patkového**
 - (např. Times New Roman)

DRUHY PÍSMÁ

- Nepoužívejte v rámci jednoho dokumentu více druhů písma

DRUHY PÍSMO - ŠPATNĚ

Toto je příklad špatného stylování textu:

Levné housky

U nás koupíte jen ty nejpropečenější!

Také jste zklamaní velikostí a nedopečeností housek?

TAK S TÍM JE KONEC!!!

My totiž RUČÍME ZA KVALITU NAŠEHO PEČIVA

DRUHY PÍSMO - SPRÁVNĚ

Toto je příklad lepšího stylování textu:

Levné housky

U nás koupíte jen ty nejpropečenější!

Také jste zklamáni velikostí a nedopečeností housek?

Tak s tím je konec!

My totiž ručíme za kvalitu našeho pečiva.

ZDŮRAZNĚNÍ TEXTU

vyznačování

- nejlépe *řezem*
 - kurzíva
 - není vhodné tučně (technická literatura)
- pozor na podtrhávání
 - nepoužívat
- **vyznačování** jiným písmem
 - technická literatura
 - jiná skupina písma

PŘEDLOŽKY A SPOJKY NA KONCÍCH ŘÁDKŮ

- Na konci řádku by neměla zůstat
jednopísmenná předložka
 - (v, s, k, z, u, o)
- ani spojka i
 - (malé a se toleruje)

PŘEDLOŽKY A SPOJKY NA KONCÍCH ŘÁDKŮ

- Editor textového pole prezentace si řádky zalamuje sám
- Předložky musíme od dalšího slova oddělit smazáním „obyčejné“ mezery a vložení „tvrdé“ (nezlomitelné) mezery

Vložení „tvrdé“ mezery

- **Alt + 0160**
- **Ctrl + Shift + mezerník**

INTERPUNKČNÍ ZNAMÉNKA

– tečka (.), čárka (,)

- těsně za slovo bez mezery a za ní mezera
- mezera se nepíše když následuje další znaménko
- věta končí zkratkou, další tečka se nepíše
- nepíše se za nadpisem

– dvojtečka (:), středník (;), otazník (?), vykřičník (!)

- těsně za slovo bez mezery a za ní mezera
- dvojtečka u sportovního výsledku bez mezery

INTERPUNKČNÍ ZNAMÉNKA

(TEČKA, ČÁRKA, VYKŘIČNÍK, OTAZNÍK, STŘEDNÍK,
DVOJTEČKA)

- ve větě se píše těsně za slovem a za nimi následuje mezera
- za tečkou se píše mezera v datech
– (24. 12. 2009)
- pokud je tečka součástí výrazu, neodděluje se mezerami
– (referat.doc, www.seznam.cz)
- desetinná čárka se mezerami neodděluje
– (5,26)

– spojovník (-)

- je na klávesnici
- dělení slov na konci řádku
- spojování slov Česko-anglický
- Joliot-Curie
- Rimskij-Korsakov
- Frýdek-Místek
- Ostrava-Poruba
- Ostrava-město
- ping-pong
- moucha tse-tse
- labsko-oderský
- víš-li, mohl-li bys, ne-li

– pomlčka (–) (*Alt + 0150*)

- je delší
- jako znak minus (*–23*)
- oddělovač větných celků (s mezerami)
- aritmetické výrazy (*5 –1 = 4*)
- uvození přímé řeči
- nahrazuje spojku až (*9 – 11 hod*)
- označení měny (*Kč 1540,–*)

– **uvozovky („“)** (Alt + 0132, Alt + 147)

- těsně ke slovu bez mezer
- rovné uvozovky (palec) "

– **závorky**

- těsně ke slovu, vně je mezera

Správné uvozovky: „slovo“ | ‚slovo‘ | »slovo«

Chybné uvozovky: “slovo” | "slovo" | „slovo” apod.

– **matematická znaménka (+ , - , =)**

- píší se s mezerami

– **výpustek (...)**

- nahrazuje nevyslovený text
- nemá se psát jako 3 tečky
- *Alt + 0133*

PSANÍ ČÍSEL

- věta nesmí začínat číslicí
- v textu vyjadřujeme čísla slovy
 - **ne datum, letopočet, časový údaj**
- oddělení desetinných čísel – čárka
- rozdělení zúženou mezerou po třímístných skupinách
 - **ne letopočty, PSČ apod.**
- násobky bez mezer
 - **10krát, 16bitový**
- datum s tečkami a mezerami
 - **27. 10. 2002**
- označení měny a fyzikálních jednotek se odděluje pevnou mezerou

– směrovací čísla

- s mezerou po prvních třech číslech 272 00

– telefonní čísla

- po dvou až třech číslicích
- devítimístná nnn nnn nnn
- předvolba se odděluje závorkami

–(+420)221 912 416

– zkratky (tj., apod.)

- ne na začátku věty
- iniciálové zkratky (USA) nemají tečku
- pozor M.A.S.H. tečky má
- pozor na viz

Číslovky píší se číslicí nebo slovem

- za pořadovými číslicemi se píše tečka
- nepřidávají se žádné koncovky
 - *Byl 23. v pořadí.*
- tisíce se neoddělují tečkou (*21 000*), ale použije se tvrdá mezera
- mezerou neoddělujeme tisíce u letopočtů a dalších čtyřmístných čísel (*1989*).

ČÍSLOVKY

- tvrdou mezeru použijeme při psaní telefonních čísel
 - např. **777 555 222**
- nebo směrovacích čísel **747 36**
- píše se ***20násobek***
 - ***v žádném případě 20-násobek nebo 20-ti násobek***
- matematická znaménka se píší s mezerami
 - ***(2 + 3 = 5)***

ČÍSLOVKY A JEDNOTKY

- mezi číslem a jednotkou se píše tvrdá mezera
 - 10 m znamená „deset metrů“,
 - 10m je přídavné jméno „desetimetrový“
 - 12 % s mezerou je „dvanáct procent“,
 - 12% „dvanáctiprocentní“ se píše bez mezery
- stupně se píší s mezerou k číslu a bez mezery ke značce
 - „C“ (-5 °, 10 °C)

STUPNĚ

V mrazničkách je obvykle až $-18\text{ }^{\circ}\text{C}$ (minus 18 stupňů)

V létě se teploty vyšplhají až na tropických $35\text{ }^{\circ}\text{C}$
(třicet pět stupňů Celsia)

Shora jsme ho kryli palbou pod úhlem cca 45 ° (45 stupňů)

Mapa k pokladu nám odhalila jeho souřadnice: $35^{\circ}01'10''$
(35 stupňů 1 minuta 10 vteřin)

PROCENTO (%)

- Záleží na tom, zda před znak % napíšu mezeru, nebo ne:
 - 20 % znamená „20 procent“
 - 20% znamená „dvacetiprocentní“
- od čísla se odděluje nezlomitelnou mezerou

Lihovina má obvykle kolem 40 % alkoholu.
Kupř. absint je ale bezmála 80%.

- Jednotky a označení měny se od čísla oddělují nezlomitelnou mezerou
 - (15 kW, 25 Kč)

MATEMATICKÉ ZNAČKY

- mezi čísla jsou odděleny mezerou
– $(6 \times 2 = 12, \text{ mapa } 15 : 20\,000)$
- Pozor na záměnu znaménka \times krát (Alt + 0215) a malého písmena x
- značka \pm se píše **Alt + 0177**

ROZMĚRY

- píší se pomocí znaménka \times krát (Alt + 0215)
- bez mezer
 - (čtverec 15×15 cm)
- mezera je mezi číslicí a měrnou jednotkou

ČAS

– dynamický

- píše se s dvojtečkou (:)

např.: *Rekord pokořil s časem 1:40:15.*

– statický

- píše se s tečkou (.)

např.: *Začátek představení v 20.30.*

ČASOVÉ ÚDAJE

- tečkou se oddělují hodiny a minuty
- v datu se dělá za každou tečkou mezera
- dvojtečkou se oddělují minuty a sekundy
- sekundy a desetiny se oddělují čárkou

správně: 26. 1. 2009, 26. leden 2009

správně: Závod začal v 19.00,

nejrychlejší čas má hodnotu 3:15,78

Do práce jsem dnes (20. 5. 2007) kolem 9.15 ráno dorazil na kole v čase 0:28,36, což je rekord.

LOMÍTKO (/)

- neodděluje se mezerami

– *(20 km/h, školní rok 1995/96)*

ZKRATKY

- Používáme jen všeobecně známé zkratky
- Méně známé zkratky vždy rozepisujeme
- Většinou je zkratka ukončena tečkou
- Píše se těsně za samotnou zkratkou
- Zkratky politických stran se píší bez tečky
- „Viz“ není zkratka, ale rozkazovací způsob slovesa „vidět“

ZKRATKY

- Za zkratkami, které se tvoří začátkem slova, se píše tečka:
 - **p.** (pan, pánové), **popř.** (popřípadě), **r.** (rok)
- Jestliže se slovo krátí začátkem a koncem, tečka za zkratku nepatří:
 - **fa** (firma), **pí** (paní), **cca** (circa)
- Uvnitř zkratek dvou nebo více slov náleží za každou tečku mezera:
 - **a. s.** (akciová společnost), **t. r.** (tohoto roku), **v. r.** (vlastní rukou)

ZKRATKY

- Zápis zkratek společností píšeme stejně jako jiné zkratky, tedy s mezerami za tečkami
- Zkratky jsou ve větě přístavkem, proto se musí oddělit čárkami z obou stran:
 - Symbio, s. r. o., patří k dobrým firmám.
 - Bavili jsme se o firmě Unipetrol, a. s.

DALŠÍ PRAVIDLA

- Pokud zarovnáváme několik řádků pod sebou na střed, musí být spodní řádek nejkratší.

DALŠÍ PRAVIDLA

- Popisky obrázků se dávají do textových polí pod obrázky, píší se menším písmem než je základní text (někdy i kurzívou) a nepíše se za nimi tečka.

SEZNAM VYBRANÝCH KLÁVESOVÝCH ZKRATEK

Alt + 0171	«	Alt + 59	:
Alt + 0187	»	Alt + 60	<
Alt + 0139	<	Alt + 62	>
Alt + 0155	>	Alt + 61	=
Alt + 0037	%	Alt + 64	@
Alt + 0137	‰	Alt + 91	[
Alt + 0150	—	Alt + 93]
Alt + 0151	—	Alt + 92	\
Alt + 0128	€	Alt + 94	^
Alt + 36	\$	Alt + 123	{
Alt + 35	#	Alt + 124	
Alt + 38	&	Alt + 125	}
Alt + 42	*	Alt + 0133	...
Alt + 43	+	Alt + 0134	†
Alt + 58	:	Alt + 0132	”
Alt + 0147	“	Alt + 0177	±
Alt + 0145	‘	Alt + 0215	×
Alt + 0146	’	Alt + 0176	°
Alt + 0153	™	Alt + 0247	÷
Alt + 0169	©	Alt + 0181	μ
Alt + 0174	®	Alt + 0182	¶

OPAKOVÁNÍ

- Z jakého jazyka pochází a co znamená slovo typografie?
- *Typus* = znak, vzor; *grafó* = píši.
- Kde má být první uvozovka: dole, nebo nahoře?
- Dole, např. „slovo“.
- Je tento zápis dobře? 24.12.2009
- Ne, za číslem a tečkou musí být mezera: 24. 12. 2009.

OPAKOVÁNÍ

- Má být před otazníkem na konci věty mezera?
- Ne, otazník, vykřičník ad. = hned za slovo.
- Co znamená slovo „viz“?
- Rozkazovací způsob slovesa vidět, tedy bez tečky.
- Píše se za „třemi tečkami“ ještě závěrečná tečka?
- Ne

OPAKOVÁNÍ

- Co je na tomto zápisu špatně:
česko – anglický slovník?
- Špatně je použita pomlčka, správně má být spojovník, tedy bez mezer mezi slovy:
česko-anglický slovník.
- Jak zformátuji slova, která chci zdůraznit?
- Např. použitím tučného písma nebo kurzivou.
Ne tučnou kurzivou, ne podtržením.

JAK NEMÁ VYPADAT PREZENTACE

- <http://www.uspesnaprezentace.cz/blog/jak-nema-vypadat-prezentace/#.Us5qR9LuLwA>

Konec prezentace